

Sygn. akt III UK 48/16

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 18 stycznia 2017 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Krzysztof Staryk (przewodniczący)

SSN Dawid Miąsik

SSN Krzysztof Rączka (sprawozdawca)

w sprawie z odwołania Agencji [...] Sp. z o.o. z siedzibą w S.
od decyzji Zakładu Ubezpieczeń Społecznych Oddziału w S.
z udziałem zainteresowanego B. K.

o podleganie obowiązkowym ubezpieczeniom społecznym,
po rozpoznaniu na posiedzeniu niejawnym w Izbie Pracy, Ubezpieczeń
Społecznych i Spraw Publicznych w dniu 18 stycznia 2017 r.,
skarg kasacyjnych odwołującej się i zainteresowanego od postanowienia Sądu
Apelacyjnego w [...] z dnia 13 listopada 2015 r., sygn. akt III AUz .../15,

oddala skargi kasacyjne.

UZASADNIENIE

Zakład Ubezpieczeń Społecznych Oddział w S. stwierdził decyzją z dnia 1 lipca 2014 r., nr 129/2014, że zainteresowany B.K. nie podlegał obowiązkowo ubezpieczeniu emerytalnemu, rentowemu, chorobowemu oraz wypadkowemu w

okresie od dnia 1 kwietnia 2012 r. do dnia 22 marca 2014 r. z tytułu zatrudnienia na podstawie umowy o pracę zawartej z wnioskodawczynią Agencją [...]. Zakład Ubezpieczeń Społecznych uznał, że umowa o pracę została zawarta dla pozoru, aby uniknąć opłacania przez zainteresowanego składek z tytułu prowadzenia działalności gospodarczej.

Od wskazanej powyżej decyzji odwołał się w płatnik Agencja [...]. Odwołanie zostało nadane w placówce operatora pocztowego w dniu 14 sierpnia 2014 r., mimo, że decyzję odwołujący się otrzymał w dniu 11 lipca 2014 r., a zatem z trzydniowym przekroczeniem terminu, o którym mowa w art. 477⁹ § 1 k.p.c. Odwołujący się wyjaśnił, że przekroczenie terminu było spowodowane błędem pracownika odwołującego, który przekazał błędną datę odbioru decyzji.

Postanowieniem z dnia 27 sierpnia 2015 r., sygn. akt IV U .../15 Sąd Okręgowy w [...] odrzucił odwołanie płatnika składek z uwagi na fakt, że zostało ono wniesione po terminie. Sąd Okręgowy nie stwierdził, aby do przekroczenia terminu doszło z przyczyn niezależnych od strony.

Zażalenia na powyższe postanowienie wniosła zarówno odwołująca się Agencja [...], jak i zainteresowany B.K..

Sąd Apelacyjny w [...] postanowieniem z dnia 13 listopada 2015 r., sygn. akt III AUz ../15 oddalił oba zażalenia. Sąd II Instancji podzielił ocenę prawną i faktyczną Sądu Okręgowego i również przyjął, że zaniedbanie pracownika wyznaczonego do odbioru korespondencji stanowi zaniedbanie samej strony, a zatem nie jest przyczyną niezależną od odwołującego się.

Na powyższe postanowienie skargi kasacyjne złożyła zarówno strona, jak i zainteresowany.

Skarżąca Agencja zarzuciła zaskarżonemu orzeczeniu naruszenie prawa materialnego, a konkretnie (jak sama wskazała) art. 477⁹ § 3 k.p.c. poprzez jego błędną wykładnię i przyjęcie, iż zaniedbanie wyznaczonego przez wnioskodawcę do odbioru korespondencji pracownika stanowi zaniedbanie samej strony wobec czego nie można przyjąć, że taka okoliczność stanowi przyczynę niezależną od Odwołującego się, podczas gdy całokształt okoliczności przedmiotowej sprawy jednoznacznie wskazuje, iż Odwołująca się zgodnie z przekazaną jej przez pracownika informacją o odebraniu korespondencji złożyła odwołanie z

zachowaniem ustawowych terminów. Sam fakt, iż odwołanie złożono po upływie trzech dni od dnia jego faktycznego doręczenia wskazuje, iż Odwołująca się środek odwoławczy zamierzała złożyć, a opóźnienie wyniknęło z przyczyn od niej niezależnych.

Skarżąca się spółka wniosła o uchylenie zaskarżonego orzeczenia w całości i przekazanie sprawy do ponownego rozpoznania sądowi, który wydał orzeczenie, lub innemu sądowi równorzędnemu; ewentualnie, w przypadku stwierdzenia podstaw do uchylenia w całości także orzeczenia Sądu pierwszej instancji, o przekazanie sprawy do ponownego rozpoznania sądowi temu samemu lub równorzędnemu oraz o zasądzenie na rzecz strony odwołującej się kosztów postępowania, w tym kosztów zastępstwa procesowego według norm przepisanych.

Zainteresowany również zarzucił zaskarżonemu postanowieniu naruszenie prawa materialnego, a mianowicie art. 477⁹ § 3 k.p.c. poprzez jego błędną wykładnię i przyjęcie, że zaniedbanie pracownika Odwołującego się upoważnionego do odbioru korespondencji stanowi przyczynę zależną od Odwołującego się, podczas gdy okoliczności sprawy jednoznacznie wskazują, iż Odwołujący się nie miał możliwości dokonania czynności w terminie, albowiem został błędnie poinformowany o terminie odbioru przesyłki przez osobę trzecią, a zatem przekroczenie terminu nastąpiło z przyczyn całkowicie niezależnych od niego.

W związku z powyższym zainteresowany wniósł o uchylenie zaskarżonego postanowienia w całości i przekazania sprawy do ponownego rozpoznania, a w przypadku stwierdzenia podstaw o uchylenie w całości również zaskarżonego orzeczenia Sądu Okręgowego w [...] i przekazanie sprawy do ponownego rozpoznania.

Organ rentowy nie składał odpowiedzi na skargi kasacyjne.

Sąd Najwyższy zważył co następuje:

Skargi kasacyjne nie mają uzasadnionych podstaw.

Stosownie do art. 398¹³ § 1 i 2 k.p.c., Sąd Najwyższy rozpoznaje sprawę w granicach skargi kasacyjnej (jej podstaw) i jest związany ustaleniami faktycznymi

stanowiącymi podstawę zaskarżonego orzeczenia, jeżeli skarga nie zawiera zarzutu naruszenia przepisów postępowania (bądź jeżeli taki zarzut okaże się niezasadny).

W pierwszej kolejności należy zwrócić uwagę na fakt, że zgodnie z art. 123 ustawy z dnia 13 października 1998 r. o systemie ubezpieczeń społecznych (jednolity tekst: Dz.U. z 2016 r., poz. 963 ze zm.) do doręczeń decyzji wydanych przez Zakład Ubezpieczeń Społecznych w sprawach o podleganie ubezpieczeniom społecznym należy stosować przepisy Kodeksu postępowania administracyjnego. Na mocy art. 45 k.p.a. za zwykłą formę doręczeń decyzji jednostkom organizacyjnym i organizacjom społecznym należy uznać doręczenie pisma w lokalu ich siedziby do rąk osób uprawnionych do odbioru pism, a zatem między innymi pracowników jednostki organizacyjnej, upoważnionych od odbierania pism w jej imieniu. Takie doręczenie pisma nie stanowi doręczenia zastępczego, a normalne doręczenie stronie konkretnego postępowania.

Należy również pamiętać, że osoba prowadząca działalność gospodarczą ponosi odpowiedzialność za zaniedbania personelu administracyjnego, którym posługuje się przy wykonywaniu swoich czynności, a zatem nie uwalniają one strony od winy w niedochowaniu terminu (tak postanowienie Naczelnego Sądu Administracyjnego w Warszawie z dnia 9 grudnia 2008 r., II GZ 305/08, LEX nr 574454).

Powyższa teza, choć odnosiła się bezpośrednio do wykładni art. 86 § 1 ustawy z dnia 30 sierpnia 2002 r. Prawo o postępowaniu przed sądami administracyjnymi (Dz.U. Nr 153, poz. 1270 ze zm.) zachowuje również aktualność w odniesieniu do art. 477⁹ § 3 k.p.c. z uwzględnieniem, rzecz jasna, różnic pomiędzy tymi przepisami. Choć bowiem art. 477⁹ § 3 k.p.c. posługuje się pojęciem „przyczyn niezależnych” od odwołującego się, które jest pojęciem szerszym niż pojęcie winy i może również zawierać w swoim zakresie znaczeniowym pewne sytuacje zawinione przez odwołującego się, to jednak w żadnym wypadku nie można przyjąć, aby błąd co do daty odbioru decyzji od której składane jest odwołanie popełniony przez pracownika odwołującego się był okolicznością niezależną od samego odwołującego się.

Powszechnie przyjmuje się, zarówno w orzecznictwie, jak i w doktrynie, że prowadzący działalność gospodarczą ponosi ryzyko jej prowadzenia, w tym ryzyko osobowe związane z zatrudnianiem pracowników. Innymi słowy pracodawca na zasadzie ryzyka odpowiada za działania zatrudnianych przez siebie pracowników, podejmowane w ramach wykonywanych przez nich obowiązków pracowniczych. Normatywny wyraz ta zasada znajduje chociażby w art. 120 k.p., w którym mowa o odpowiedzialności za szkodę wyrządzoną przez pracownika osobom trzecim. W żadnym razie nie można zatem uznać, że błąd pracownika skarżącej się spółki był błędem osoby trzeciej, na który skarżąca się nie miała wpływu, bowiem to skarżąca ponosiła ryzyko zatrudniania pracownika, który popełnił błąd, związane między innymi z oceną jego kompetencji i przydatności do pracy, zatem to skarżąca spółka ponosi konsekwencje działań pracownika, tak jakby to działała ona sama. Odmienne stanowisko od przyjętego przez Sąd Apelacyjny i Sąd Okręgowy, które wydały orzeczenia w niniejszej sprawie można by było rozważać jedynie w przypadku, gdy pracownik umyślnie wprowadziłby skarżącą w błąd, aby uniemożliwić jej złożenie odwołania, nic takiego nie miało jednak w przedmiotowej sprawie miejsca.

Reasumując należy zatem stwierdzić, że za działania pracowników upoważnionych do odbioru korespondencji odpowiedzialność ponosi pracodawca, który pracowników tych zatrudnia w związku z ryzykiem osobowym jakie on ponosi, zaś błędne podanie daty odbioru korespondencji przez pracownika nie jest okolicznością niezależną od strony, o której mowa w art. 477⁹ § 3 k.p.c.

W związku z powyższym orzeczono jak w sentencji, zgodnie z art. 398¹⁴ § 1 k.p.c.